

Nooit behandelen bij

Beste commissie ethiek,

Geacht team,

De artikelen in de serie 'Keuzes maken' verschenen eerder in het boekje **Hoe doe je dat?**

Ze beschrijven het werk van de Ethische commissie bij zorgaanbieder Steinmetz / de Compaan. Het boekje is te bestellen door overmaking van € 15 op bankrekening 106267841 van stichting Steinmetz/De Compaan, Den Haag. Informatie: Loes Plug, telefoon 070-3721225.

Een van de cliënten in onze woonvoorziening heeft ernstige problemen met haar gezondheid. Zij heeft een vorm van astma en heeft met enige regelmaat ontstekingen in de longen en bronchiën. De behandelingen, die soms ook ziekenhuisopname inhouden, zijn doorgaans effectief, maar cliënte heeft door de vele medische behandelingen een bijna fobische weerzin tegen 'mensen in witte jassen.'

Haar ouders zijn beiden inmiddels bejaard en zien met zorg het moment naderen dat zij hun dochter moeten loslaten. Cliënte is ook buitengewoon aan hèn gehecht en laat zich soms ontvallen dat zij het verlies van haar ouders nooit zal kunnen verwerken. Een paar maanden geleden suggereerde cliënte's vader dat het een zegen zou zijn, wanneer cliënte nog vóór hen zou overlijden. Hij refereerde toen aan haar regelmatige longontstekingen, en zei dat in het verleden longontsteking ook wel *the old man's friend* werd genoemd. En onlangs opperden hij en zijn vrouw in een gesprek, om in het zorgplan van cliënte op te nemen dat er bij levensbedreigende aandoeningen zoals een longontsteking niet zal worden behandeld. Kunnen we daar wel gehoor aan geven?

Wij hebben veel begrip voor de wens en de gevoelens van de ouders.

Niettemin laten de wet, de jurisprudentie en de medisch-professionele praktijk voor hun wens zo goed als géén ruimte. Er zijn namelijk twee mogelijkheden:

- Ofwel een cliënt is wilsbekwaam en kan behandelingen weigeren. Dit wordt in het algemeen gerespecteerd, hoewel daarop uitzonderingen bestaan.
- De andere mogelijkheid: een cliënt is wilsonbekwaam. In dat geval kunnen ouders of andere naasten onder voorwaarden voor iemand beslissen.

De eerste vraag is dus altijd: is cliënt wilsbekwaam? Welnu, dat kan niet vooraf worden geconstateerd. De arts dient pèr medische beslissing iemands wils(on)bekwaamheid vast te stellen. Niemand is *voor het leven* wilsonbekwaam. Als cliënte een longontsteking krijgt dan zal zij, voor zover ze nog wilsbekwaam is, op dat moment moeten aangeven of ze de behandeling weigert.

Dan nòg kan die weigering overigens worden overruled, bijvoorbeeld wanneer de vooruitzichten op een succesvolle behandeling evident groot zijn. Medici zijn immers gehouden om het leven van patiënten te behouden. Stel nu dat zij wilsonbekwaam

TEKENING AUKE HERREMA

AUKE
2006

Longonsteking?

is, dan is het aan de arts om, in overleg met de ouders, de beslissing te nemen. Doorslaggevend is dan of een behandeling zinloos is of juist effectief; voorts of de behandeling een sterk nadelig effect heeft op de kwaliteit van iemands resterende leven; en tenslotte uiteraard wat cliënte zelf gewild zou hebben (en of zij een wilsbeschikking heeft). Een algemeen niet-behandel-beleid is in de regel kansloos, tenzij duidelijk is dat behandelingen op voorhand medisch zinloos zullen zijn. Bij cliënte zijn antibiotica-kuren tot dusverre wel degelijk effectief.

Het feit dat de artsen bij de instelling dus niet zullen besluiten om cliënte bij een longontsteking nooit te behandelen, betekent echter nadrukkelijk *niet* dat bij eventuele beslissingen geen rekening zal worden gehouden met haar persoonlijke omstandigheden, of dat artsen te allen tijde maar doorgaan met proberen het

leven te verlengen. In het algemeen zullen behandelingen sowieso niet worden overwogen wanneer sprake is van een terminaal ziektebeeld, of wanneer een behandeling anderszins medisch zinloos is.

Daarnaast is voor zo'n beslissing ook belangrijk hoe cliënte's leven er op dat ogenblik uitziet. De behandelend arts zal zeker met allerlei omstandigheden en met de menselijke maat rekening houden, zoals haar ziektegeschiedenis en haar weerzin tegen ziekenhuizen.

Maar de wens van de ouders kan, hoe invoelbaar ook, niet worden gerealiseerd. Uiteindelijk betekent het feit dat mensen met een verstandelijke beperking zoveel mogelijk als gewone mensen worden gezien, ook dat ten aanzien van hun leven en sterven géén speciale voorzieningen worden getroffen, zoals iemand op voorhand niet behandelen. • Theo Boer

(Advertentie)

**Van
probleemgericht
naar doelgericht**

**Buro-driehoek voor ondersteuning binnen de zorg
voor mensen met een verstandelijke beperking**

△ PGB	△ Detachering/bemiddeling gespecialiseerd personeel (begeleiders/middenkader/therapeuten)
△ Coaching	
△ Training	
△ Zorgmakelaar	△ Verandermanagement

Voor meer informatie; www.buro-driehoek.nl of bel: 06-26024491

2-4 juni, vormingsdagen **autisme** in Rotterdam. Autisme centraal (Gent), telefoon 0032-92381818, www.autis-mecentraal.com.

5 juni, congres Variaties in **kleinschalig wonen** in Amersfoort. Studiearena zorg & wonen, telefoon 071-5289829, www.studiearena.nl.

5 juni, congres Zorg geven en vrijheid nemen, over **pedagogische maatregelen**. In Driebergen. Medilex, telefoon 030-6933887, www.medilex.nl.

6 en 7 juni, **Prokkeldagen**, prikkelende ontmoetingen tussen mensen met en zonder beperking. Door het hele land. Fonds verstandelijk gehandicapten, telefoon 030-2363777, www.prokkel.nl.

6-8 juni, nationaal **Special olympics** evenement in Amsterdam. Stichting nationale Special olympics, telefoon 020-6626012, www.nso2008.nl.

10 juni, workshop **Overschatten**, inschatten en andere werkwoorden; methodische begeleiding van LVG-cliënten met psychotische problemen. In Rotterdam. Concrete coaching, telefoon 010-4559454, www.concrete-coaching.eu.

10 juni, congres Kwaliteitsverbetering van **begeleid werken** organisaties. In Utrecht. Vilans, telefoon 030-7892305, www.werkenhandicap.nl.

10 juni, congres Professionalisering en **tucht recht in de jeugdzorg**, in Utrecht. Medilex, telefoon 030-6933887, www.medilex.nl.

12 juni, symposium Identiteitsgebonden zorg en **traumahulpverlening**, in Amstelveen. Sinai centrum, telefoon 020-5457200, www.sinai.nl.

21 en 22 juni, open dagen **zorgboerderij** en biologische boer, door het hele land. Steunpunt landbouw en zorg, telefoon 0342-450364, www.landbouwzorg.nl.

24 juni, workshop **Humor** een relativerende begeleidingsmethode. In Oudemirdum. Concrete coaching, telefoon 010-4559454, www.concrete-coaching.eu.

24 juni, topevenement **Best practices** in zorg, welzijn, en wonen. In Utrecht. Instituut Kmbv, telefoon 030-2145511, www.bestpractices.nl.

26 juni, flitscursus **snoezelen** in Amsterdam. Barry Emons, telefoon 0486-452626, www.barryemons.nl.

28 en 29 juni, **Zomerfeest** Amarant, in Tilburg. 't Hooge Veer, telefoon 06-51861011.

Tentoonstelling

Tot 31 augustus: **Van Gogh & co** Werk van 50 creatieve cliënten van Amerpoort. Hun inspiratiebronnen vormen schilderijen van beroemde kunstenaars, zoals Van Gogh. Singer museum, Laren, telefoon 035-5393950, www.singerlaren.nl. •

Veel meer aankondigingen staan in de Agenda op onze website:

www.klik.org